

Aanvullende pensioenen

Het fiscale luik van de hervorming eindelijk in het parlement!

JEAN BAETEN

Fiscaal adviseur van het VBO
Belastingconsulent

In het kader van de hervorming van de aanvullende pensioenen op initiatief van onze eerste minister en onze minister van Pensioenen, had de Regering de minister van Financiën verzocht om de nodige wijzigingen aan te brengen in de fiscale wetgeving om ze af te stemmen op het wetsontwerp dat in juli 2001 bij het parlement werd ingediend. De tekstvoorstellen werden in de loop van de maand januari 2003 voorgelegd aan de Kamer (document nr. 1340/007). Uit deze teksten blijkt dat enkele fiscale basisregels met betrekking tot de pensioenen en de aanvullende pensioenverzekeringen grondig werden gewijzigd. Vermits deze hervorming een aantal belangrijke wijzigingen inhoudt voor de ondernemingen, hun werknemers en hun leidinggevenden, is het belangrijk dat zij zich daarop van nu af aan voorbereiden. We zetten de voornaamste wijzigingen en hun gevolgen hierna uiteen¹.

Het wetsontwerp betreffende de aanvullende pensioenen heeft tot gevolg dat de fiscaliteit die van toepassing is op de tweede pensioenpijler (de pensioenen die voor de werknemers en de bedrijfsleiders worden gevormd door tussenkomst van de onderneming), volledig moest worden herschreven, inzonderheid op het vlak van:

- de collectieve pensioentoezeggingen die zowel door een pensioenfonds als door een groepsverzekering mogen worden gefinancierd tot dekking van:
  - de gewone plannen (op sectoraal of op ondernemingsniveau);
  - de nieuwe sociale plannen (die eveneens op sectoraal of op ondernemingsniveau mogen worden georganiseerd);
- en de individuele pensioentoezeggingen die omvatten:
  - de "oude" pensioenbeloften;
  - de "nieuwe" individuele pensioentoezeggingen;
  - het nieuwe stelsel van de individuele voortzetting.

Naast de eigenlijke pensioentoezeggingen dekt het fiscale luik – in tegenstelling tot het sociale – ook de aanvullende pensioenverzekeringen die door tussenkomst van de onderneming worden onderschreven (de arbeidsongeschiktheid, de hospitalisatie en de medische kosten, de afhankelijkheidsverzeke-

ringen, de verzekeringen voor ernstige aandoeningen, enz.).

De teksten zorgen niet alleen voor wijzigingen op het vlak van de inkomstenbelastingen, maar ook op dat van de met het zegel gelijkgestelde taksen die op de betaalde bijdragen en premies worden geheven.

1. DE "GEWONE" COLLECTIEVE PENSIOENTOEZEGGINGEN

In de praktijk stemmen de "gewone" collectieve pensioentoezeggingen overeen met de huidige collectieve plannen waaraan de sectorplannen die dezelfde fiscale regeling ondergaan, moeten worden toegevoegd. Vanuit fiscaal oogpunt hebben deze toezeggingen de minste wijzigingen ondergaan. De na te leven regels gelden zowel voor de werknemers als voor de regelmatig bezoldigde bedrijfsleiders.

1.1. Financiering van de pensioentoezegging

1.1.1. Aftrek van de werkgevers/ ondernemingsbijdragen

De werkgevers/ondernemingsbijdragen die in uitvoering van collectieve pensioentoezeggingen worden betaald, blijven aftrekbaar in dezelfde mate en onder dezelfde voorwaarden als die welke momenteel van toepassing zijn (art. 52, 3°,

b) en 59 W.I.B.). Uit de verantwoording van de tekst blijkt eveneens dat dezelfde regels moeten worden toegepast voor de stortingen met betrekking tot tak 23. In het geval van de bedrijfsleiders herinnert artikel 195, §1 W.I.B. (niet gewijzigd) ten slotte aan de voorwaarde dat er regelmatige bezoldigingen moeten worden betaald en dat de stortingen daarop betrekking moeten hebben.

Dat betekent dat de “80%-regel” principieel niet in vraag wordt gesteld. Enkel de verplichtingen van de pensioeninstellingen inzake het controleren van de toepassing van de grens, worden verzwaaard. Een gelijkvormigheidsattest met de 80%-grens zal moeten worden opgemaakt in de volgende gevallen:

- de invoering van een pensioenreglement of van een individuele overeenkomst van aanvullend pensioen
- de wijziging van dat reglement of van die overeenkomst
- de vaststelling van een overschrijding van de grens door een pensioeninstelling.

Deze hervorming houdt een aantal belangrijke wijzigingen in voor de ondernemingen, hun werknemers en hun leidinggevenden.

1.1.2. Vrijstelling van de werkgevers/ondernemingsbijdragen als voordeel van alle aard

Met het oog op de rechtszekerheid wordt artikel 38 W.I.B. gewijzigd zodat het voortaan uitdrukkelijk bevestigt dat de voordelen die voor de begunstigten (werknemers of bedrijfsleiders) voortvloeien uit de betaling van bijdragen of premies die door de onderneming ten laste worden genomen in uitvoering van aanvullende pensioentoezeggingen, geen voordelen van alle aard vormen.

Bovendien wordt in artikel 38, §1, 19° nieuw W.I.B. een bijkomende voorwaarde voor de bedrijfsleiders opgenomen waarvan wij evenwel het nut niet inzien: de vrijstelling geldt met name enkel wanneer de bijdragen krachtens artikel 195, §1, 2e lid W.I.B. van de bedrijfsresultaten mogen worden afgetrokken.

Deze vrijstelling zou dus niet van toepassing zijn op de bedrijfsleiders die geen periodieke en regelmatige bezoldigingen van hun onderneming ontvangen. De bijdragen en premies zullen in hun hoofde steeds belastbaar zijn als voordelen van alle aard (wat niet strookt met de huidige situatie voor de collectieve plannen) hoewel ze niet als bezoldigingen aftrekbaar zijn voor de ondernemingen (artikel 195, §1, 2e lid W.I.B.) en ze aanleiding zouden kunnen geven tot belasting van de latere prestaties (wat de Minister, volgens zijn verklaringen tegenover het Parlement, leek te willen uitsluiten).

Naast het geval van de bedrijfsleiders die niet regelmatig worden bezoldigd, zal deze voorwaarde eveneens, zonder enige rechtvaardiging, het voordeel van de vrijstelling ontnemen aan de bedrijfsleiders van entiteiten die niet aan de vennootschapsbelasting of aan de belasting der niet-inwoners/vennootschappen onderworpen zijn waarvoor deze bijdragen, vanwege hun onderwerping aan de rechtspersonenbelasting, geen aftrekbare lasten vormen.

1.1.3. Belastingvermindering voor de persoonlijke bijdragen

De persoonlijke bijdragen van de werknemers en de bedrijfsleiders aan een collectief plan zullen tevens recht geven op een belastingvermindering binnen dezelfde grenzen en dezelfde voorwaarden als deze van de onderneming, zoals thans ook reeds het geval is (art. 145¹, 1° en 145³ W.I.B.).

1.1.4. Overdracht van reserves

Artikel 364ter van het W.I.B. behoudt de vrijstelling van de reserveoverdrachten. Het artikel wordt evenwel gewijzigd om een incoherentie in de huidige tekst weg te werken. Deze overdrachten waren immers niet toegestaan wanneer de oude en de nieuwe werkgever bij dezelfde pensioeninstelling waren aangesloten. In minder gunstige zin wordt het artikel tevens aangepast om te specificeren dat de overdracht slechts wordt vrijgesteld indien het om “soortgelijke toezeggingen” gaat, wat betekent dat de overdrachten steeds moeten gebeuren naar toezeggingen die onder de tweede pensioenpijler vallen.

1.1.5. Met het zegel gelijkgestelde taksen

De taks op de verzekeringscontracten (van 9,25 %) blijft beperkt tot 4,4 % voor de bijdragen en premies die betrekking hebben op de collectieve pensioentoezeggingen (art. 175¹, WZGT in ontwerp). Dit verlaagd tarief zou evenwel opnieuw in vraag kunnen worden gesteld voor de zogeheten “collectieve” plannen, zoals bijvoorbeeld een bestaand reglement of een ondernemingsovereenkomst die zowel de dekkingen bij leven en overlijden en andere dekkingen, zoals de arbeidsongeschiktheid of de hospitalisatie zou verlenen (artikel 175¹, §3 WZGT van het ontwerp). Deze plannen zullen aan drie nieuwe voorwaarden worden onderworpen:

- het plan moet op een identieke en niet discriminerende wijze toegankelijk zijn voor alle aangeslotenen;
- de toezeggingen bij overlijden, arbeidsongeschiktheid en medische kosten mogen geen aanleiding geven tot uitsluiting op grond van een medisch onderzoek wanneer meer dan 10 personen tot het plan toetreden;
- het plan moet op een gedifferentieerde wijze worden beheerd door de pensioeninstelling.

De tweede voorwaarde werd nog verder aangevuld voor de zogeheten “cafetariaplannen” (gedefinieerd als zijnde de collectieve plannen waarvoor in een globaal premiebudget werd voorzien voor alle aangeslotenen waarbij elke aangeslotene vrij mag bepalen hoe hij dit budget aanwendt door het over de verschillende toezeggingen die het plan aanbiedt te spreiden). Deze plannen moeten altijd voorzien in een standaardtoezegging en -dekking die bij gebreke van een uitdrukkelijke keuze zullen gelden en waarop het verbod van uitsluiting op grond van een medisch onderzoek van toepassing is. Deze standaarddekkingen en -toezeggingen moeten in het reglement worden omschreven en een

betekenisvolle inhoud hebben. Volgens de Regering moet “het begrip ‘betekenisvol’ worden geïnterpreteerd vanuit de redelijke behoeften van de aangeslotene en rekening houdend met zijn premiebudget. (...) Indien deze standaarddekking niet “betekenisvol” is en het doel van de standaarddekking de ontwijking van de medische acceptatie is, wordt het gehele plan aan het tarief van 9,25% belast”. Het is niet

zeker dat deze bepaling werkelijk een bron van rechtszekerheid zal vormen voor de cafetariaplannen!

De derde voorwaarde dient als aanvulling op een diskwalificerende maatregel die op het vlak van de directe belastingen wordt getroffen voor de “collectieve plannen” (inclusief de cafetariaplannen) die niet door de pensioeninstelling op een gedifferentieerde wijze worden beheerd.

Voor deze verbintenissen bepaalt artikel 38, §3 W.I.B. in ontwerp dat de vrijstelling als voordeel van alle aard van de voordelen die voortvloeien uit de betaling van de bijdragen of premies ten laste van de onderneming niet van toepassing is.

Indien één van deze drie (vier voor de cafetariaplannen) voorwaarden niet is nageleefd, wordt er op het vlak van de indirecte belastingen voorzien in een sanctie waardoor alle bijdragen en premies (inclusief de pensioenbijdragen) zullen worden onderworpen aan het tarief van 9,25 % hoewel de Raad van State erop heeft gewezen dat deze eventuele verhoging van het tarief tot 9,25 % — meer dan een verdubbeling — buitensporig lijkt.

Opdat iedereen zich aan al deze voorwaarden zou kunnen aanpassen, wordt een overgangperiode van 5 jaar ingevoerd. Vermits de reglementen voor het merendeel van de reeds

bestaande plannen (al dan niet “cafetariaplannen”) minstens twee waarborgen bevatten, zullen deze wijzigingen in de praktijk nagenoeg alle ondernemingen treffen.

1.1.6. Grensoverschrijdende mobiliteit

In de teksten die aan de Kamer werden voorgelegd, bevestigt de Regering dat (voorlopig) werd beslist om geen enkele Europese dimensie in onze fiscale wetgeving op te nemen. Dit is een flagrante schending van de Europese wetgeving en rechtspraak, wat ook door de Raad van State werd opgeworpen.

We hoeven hiervoor enkel te verwijzen naar de gedetailleerde uiteenzetting van de Raad van State over deze kwestie. Of beter nog, naar de nota van de Belastingadministratie over dit advies die op 21 november 2002 werd voorgelegd aan de Minister van Financiën. Daarin verklaart zij immers onomwonden dat ze zich kan aansluiten bij de opmerkingen van de Raad van State en stelt ze de Regering voor om de omstreden bepalingen zelf aan te passen aan de Europese situatie.

Dat alles maakt de beslissing van de Regering om de vereiste aanpassingen pas uit te voeren in het raam van een aparte en latere hervorming totaal onbegrijpelijk. Niet alleen is dergelijke beslissing volkomen ongerechtvaardigd, ze komt er net op het ogenblik dat de Europese Commissie heeft beslist om een procedure tegen België op te starten wegens non-conformiteit van onze fiscale wetgeving en dat het arrest Danner het argument van de fiscale coherentie dat België voordien reeds had gebruikt, definitief heeft begraven (HvJ, arrest C-136/00 van 3 oktober 2003, *Actualités fiscales*, 2002, nr. 38).

De teksten zouden alleszins minimaal moeten worden aangepast, zoals voorgesteld door de Raad van State, voor wat de gedetacheerde

werknemers betreft. Deze laatste aanpassing vloeit immers rechtstreeks voort uit de bedoeling om de fiscale teksten in overeenstemming te brengen met het wetsontwerp Aanvullende Pensioenen (wat artikel 80 van het wetsontwerp vereist).

1.2. Belasting van de prestaties

1.2.1. Winstdeelnemingen

De winstdeelnemingen worden systematisch onderworpen aan de taks van 9,25 % zodra ze door de pensioeninstelling worden toegekend en daarna vrijgesteld van inkomstenbelastingen wanneer de uitkering plaats vindt.

1.2.2. Afzonderlijke aanslag

De afzonderlijke aanslag van de collectieve pensioenen, ingesteld door artikel 171 W.I.B. zal zowel verbeterd (harmonisatie van de aanslagregeling van alle collectieve pensioentoezeggingen op basis van het stelsel dat nu reeds van toepassing is op de groepsverzekeringen) als beperkt worden (door het aantal gevallen die aanleiding geven tot een afzonderlijke aanslag te beperken), met name tot de gevallen van uitkering van de kapitalen en de afkoopwaarden:

- naar aanleiding van de pensioenering;
- vanaf de leeftijd van 60 jaar;
- of naar aanleiding van het overlijden.

De afzonderlijke aanslag zal voortaan, zoals nu nog voor een stuk het geval is, niet meer inhouden dat in geval van toekenning vanaf de leeftijd van 60 jaar de beroeps werkzaamheden vooraf moeten worden stopgezet. Deze situatie wordt niet in gevaar gebracht door het attractiebeginsel voorzien in artikel 32 W.I.B. voor de bedrijfsleiders. De Regering heeft immers verduidelijkt dat het attractiebeginsel niet zal worden toegepast op de aanvul-

lende pensioenen die het wetsontwerp beoogt (enkel de pensioenen die rechtstreeks worden toegekend door de onderneming zullen er nog aan worden onderworpen).

Quid met de afkoop van de reserves?

Het wetsontwerp voorziet in een overgangperiode voor wat het absoluut verbod van afkoop of uitkering van de prestaties vóór de leeftijd van 60 jaar betreft. We herinneren eraan dat het afkoopverbod vóór de leeftijd van 60 jaar niet van toepassing zal zijn tot 31 december 2009 voor de reeds bestaande pensioentoezeggingen en voor deze die in een leeftijdsgrens van 58 jaar voorzien en worden aangegaan binnen 6 maanden na de publicatie van de Wet.

Krachtens een overgangsbepaling die de tekst van de relevante bepalingen van het huidige artikel 171 W.I.B. overneemt, zullen de huidige aanslagregels voor al deze toezeggingen van toepassing blijven tot in 2009 (artikel 515quater W.I.B. in ontwerp).

1.2.3. Omzetting in fictieve rente

Het bijzondere omzettingsstelsel in fictieve rente dat van toepassing is op de eerste schijf van 50 000 EUR van het kapitaal of de afkoopwaarde van een aanvullend pensioen waarop voorschotten op prestaties zijn opgenomen of dat voor het waarborgen of wederamenstellen van hypothecaire kredieten heeft gediend, wordt gehandhaafd (art. 169 W.I.B.). De fiscale tekst is evenwel restrictiever dan de sociale tekst vermits hij stelt dat het moet gaan om de enige in België gelegen woning.

1.2.4. Aanmoediging van de betalingen in renten

Eén van de basisdoelstellingen van de toekomstige wet bestaat erin de pensioenuitkeringen in de vorm van renten aan te moedigen. Er is

evenwel niets veranderd ten opzichte van de huidige situatie.

Wanneer de vereffening rechtstreeks in de vorm van rente gebeurt, dan wordt zij belast tegen de progressieve aanslagvoeten, met toepassing van de belastingverminderingen voor vervangingsinkomsten.

Wanneer de vereffening in de vorm van kapitaal door het pensioenplan wordt toegestaan, dan zal dit kapitaal afzonderlijk worden belast, zoals wij hiervoor reeds hebben geschreven. Het netto kapitaal zal daarna mogen worden gebruikt voor de vorming van lijfrente mits afstand van dat kapitaal aan de pensioeninstelling (die voortaan door de wet verplicht zal worden om het verzoek van de werknemer in te willigen). De interest die in de aldus verkregen rente vervat is, zal als roerend inkomen worden belast tegen het tarief van 15 % forfaitair berekend op 3 % van het afgestane kapitaal.

2. SOCIALE PENSIOEN-PLANNEN

Op het fiscale vlak zullen de nieuwe regels voor de “gewone” collectieve pensioentoezeggingen volledig toepasbaar zijn op het luik “pensioen” dat in de sociale plannen vervat is.

Om als “sociale pensioenplannen” te worden beschouwd, moeten zij bovendien een aantal bijkomende voorwaarden vervullen, zoals de verplichting om een solidariteitstoezegging in de pensioentoezegging op te nemen. Deze solidariteitstoezegging moet nog bij een in de ministerraad overlegd koninklijk besluit worden omschreven. Deze plannen moeten bovendien op een gedifferentieerde wijze worden beheerd.

In ruil daarvoor zullen deze sociale plannen specifieke fiscale stimuli genieten om hun financiering te bevorderen, met name:

- een volledige vrijstelling van de jaarlijkse taks van 4,4 % op de verzekeringsovereenkomsten voor de bijdragen (zowel de solidariteits- als de pensioenbijdragen) die worden gestort om deze toezeggingen te financieren, op voorwaarde dat het fiscale voordeel volledig wordt gebruikt voor de financiering van de solidariteitstoezeggingen, en
- de aftrek van de werkgeversbijdragen die worden gestort om een solidariteitstoezegging te financieren in dezelfde voorwaarden als de werkgeversbijdragen ter financiering van aanvullende pensioentoezeggingen.

3. INDIVIDUELE PENSIOEN-TOEZEGGINGEN

3.1. De “nieuwe” individuele pensioentoezeggingen

Voortaan zullen de individuele pensioentoezeggingen die worden toegekend vanaf de inwerkingtreding van de wet onderworpen zijn aan de verplichting tot externe financiering bij een pensioeninstelling. Deze verplichting tot externe financiering – die evenwel niet geldt voor de reeds bestaande pensioentoezeggingen en die welke werden of zullen worden toegekend aan bedrijfsleiders/zelfstandige mandatarissen – zal worden geconcretiseerd door de verplichting om een individuele levensverzekeringsovereenkomst te sluiten die definitief moet worden onderschreven in het rechtstreekse en onmiddellijke voordeel van de verzekerde werknemer (werknemer of zelfstandige).

Deze toezeggingen zullen dezelfde aanslagregeling genieten als deze van de collectieve pensioentoezeggingen, ook op het vlak van de taks op de verzekeringsovereenkomsten (artikel 175¹, §2, 1° WZGT).

Ze zullen vooral succes hebben bij de bedrijfsleiders en sommigen

gaan zelfs zo ver om te beweren dat deze formule de groepsverzekering voor deze categorie zal vervangen.

Voor de bezoldigde werknemers zullen de mogelijkheden om dergelijke individuele pensioentoezeggingen toe te kennen echter drastisch worden beperkt in artikel 6, §1 van het sociale luik van het wetsontwerp. Bovendien heeft de Ministerraad van 30 januari 2002 daar nog een nieuwe fiscale beperking aan toegevoegd vermits de werkgeversbijdragen door artikel 53, 22° W.I.B. in ontwerp tot een bedrag van 1 525 EUR worden begrensd (jaarlijks bedrag niet geïndexeerd).

Vermits de Raad van State evenwel heeft aangestipt dat deze fiscale begrenzing niet gemotiveerd is, beperkt de verantwoording van het amendement dat bij de Kamer werd ingediend zich voorzichtigheidshalve tot de verwijdering van zijn oorspronkelijke verwijzing naar de loutere “wil van de regering” en tracht ze hierdoor een verdere motivering te omzeilen. Dat bewijst klaar en duidelijk dat de beperking tot 1.525 EUR geenszins gerechtvaardigd en bovendien discriminerend is.

3.2. De gediskwalificeerde individuele pensioentoezeggingen

De vrijstelling van de bijdragen van de onderneming als voordelen van alle aard, zoals bepaald in artikel 38 nieuw W.I.B., zal niet gelden voor de werknemers die een individuele pensioentoezegging krijgen zonder dat er in de onderneming ook een collectieve toezegging bestaat die op een zelfde en niet discriminerende wijze toegankelijk is voor alle werknemers of voor een bijzondere categorie onder hen. Ze zal evenmin gelden voor de bedrijfsleiders die geen periodieke en regelmatige bezoldigingen van hun onderneming ontvangen.

In die gevallen zullen de bijdragen en premies dus als voordeel van alle aard worden belast. De prestaties

zouden van hun kant afzonderlijk worden belast aan 10 %, zelfs al heeft de begunstigde van de overeenkomst geen belastingvermindering opgeëist in de derde pijler (artikel 171, 2°, d) en 4°, f W.I.B. in ontwerp). In de Kamer heeft de Minister evenwel verklaard dat deze laatste situatie niet in overeenstemming zou zijn met de bedoelingen van de Regering.

3.3. De individuele pensioenbeloften

De individuele pensioenbeloften zijn pensioentoezeggingen die niet extern worden gefinancierd, maar kunnen worden gefinancierd door een interne voorziening aan te leggen op de balans of door een bedrijfsleidersverzekering (BLV) of door een rechtstreekse storting ten laste van de resultatenrekening (“gratis kapitalen”).

In het stadium van de belasting van de prestaties zullen de kapitalen toegekend aan de zelfstandige ondernemingsmandatarissen alsook in het kader van pensioenbeloften die reeds vóór de inwerkingtreding van de wet werden gedaan, nog steeds afzonderlijk worden

belast tegen het tarief van 16,5 %. Een nieuw artikel 171, 1°, h) W.I.B. bepaalt daarentegen dat de nieuwe gratis kapitalen die worden toegekend in strijd met de verplichting tot externe financiering vanaf de inwerkingtreding van de wet tegen 33 % zullen worden belast (werknemers en niet gemandateerde bedrijfsleiders).

Overgangsmatregelen

Het wetsontwerp voorziet in een termijn van 3 jaar om een bestaande BLV om te zetten in een individuele levensverzekeringsovereenkomst die tot de tweede pijler behoort. Deze omzetting kan gebeuren hetzij door een omzetting van de betrokken kapitalen die door de verzekeringsonderneming worden verricht om ze te bestemmen voor een individuele levensverzekering, ofwel door een toekenning van de winst van de overeenkomst uitsluitend in het voordeel van de betrokken bedrijfsleider. Op basis van de huidige teksten (artikel 515sexies W.I.B. in ontwerp) zou deze mogelijkheid enkel worden geboden aan de bedrijfsleiders in de fiscale betekenis van het woord.

Het wetsontwerp zal tevens de mogelijkheid invoeren om voorzieningen op de balans die vóór de inwerkingtreding van het wetsontwerp werden gevormd over te dragen naar een individuele levensverzekeringsovereenkomst (artikel 515septies W.I.B. in ontwerp). Deze overdrachten zullen niet als de betaling of de toekenning van een pensioen worden aangemerkt voor zover de in artikelen 59 en 195 W.I.B. beoogde voorwaarden en begrenzing tot het tijdstip van de overdracht zijn nageleefd. Wat de werknemers betreft menen sommige commentatoren dat de vrijstelling slechts mogelijk zal zijn indien er op het tijdstip van de overdracht reeds een collectieve toezegging bestaat die toegankelijk is voor de werknemerscategorie waarvan de begunstigde deel uitmaakt. De Memorie van Toelichting voegt daar nog aan toe dat voor zover de bestaande pensioentoezegging niet werd verhoogd, de grens van 1 525 EUR niet zal gelden voor de toekomstige financiering.

3.4. De individuele voortzetting

Artikel 33 van het wetsontwerp staat de (bezoldigde) werknemer die zijn werkgever verlaat toe om de financiering van zijn aanvullend pensioen ten belope van maximum 1 500 EUR per jaar voort te zetten wanneer er geen pensioentoezegging bij zijn nieuwe werkgever bestaat. Deze individuele voortzetting wordt op dezelfde manier belast als de pensioenen die voortkomen van collectieve toezeggingen.

4. DE AANVULLENDE VERZEKERINGEN

De aanvullende verzekeringen kunnen het voorwerp vormen van collectieve en van individuele toezeggingen.

4.1. De verzekeringen die de arbeidsongeschiktheid dekken

Op het vlak van de directe belastingen wil de Regering een systematisch verband leggen tussen de premieaftrek door de werkgever of de onderneming en de belastingheffing op de verzekeringsprestatie.

De bijdragen – die de onderneming mag aftrekken voor zover ze een nieuwe regel “van de 100 %” naleeft zoals voorzien door artikel 59 van het W.I.B. in ontwerp – zullen uitdrukkelijk worden vrijgesteld van belasting voor de aangeslotenen zodat ze dus in hun hoofde niet als voordelen in natura zullen worden aangemerkt. De uitkeringen, zowel voor een tijdelijke als voor een blijvende ongeschiktheid, zullen wel nog steeds worden belast zodra ze werden gevormd door werkgevers/ondernemingsbijdragen (ongeacht of er al dan niet een inkomensverlies is).

Merken wij op dat de individuele toezeggingen ten gunste van werknemers of van de niet regelmatig bezoldigde bedrijfsleiders gekoppeld zijn aan de voorwaarde dat er in de onderneming ook een collectieve toezegging bestaat die op een zelfde en niet discriminerende wijze toegankelijk is voor deze werknemers of voor een bijzondere categorie onder hen (bij gebreke daarvan zullen de premies worden belast als voordelen in natura en zullen de prestaties in elk geval worden belast).

Zoals C. Devoet reeds aanstipte (*Actualités fiscales*, 2002, nr. 34) heeft de Regering beslist om zonder meer via de fiscaliteit in te grijpen in de soorten waarborgen die worden geboden en de verzekeringsformules die thans worden aangewend, te weren hoewel ze vol-

strekt beantwoorden aan de behoeften van de ondernemingen en van hun werknemers. Ze zullen worden vervangen door andere formules die beter aansluiten bij haar zienswijze. Dat zou kunnen betekenen dat de ondernemingen zullen worden verplicht om al hun bestaande verzekeringscontracten te herzien (te heronderhandelen).

De aanvullende overeenkomsten tot dekking van de arbeidsongeschiktheid zijn immers vooral bedoeld om een aantasting van de fysieke integriteit of van de arbeidsongeschiktheid te herstellen en niet om een inkomensderving als zodanig te compenseren. Derhalve was het niet verantwoord om de verplichting in te voeren dat deze aanvullende overeenkomsten voortaan een inkomensverlies moeten compenseren terwijl de wettelijke regeling van de arbeidsongevallenverzekering niet eens zelf deze bedoeling heeft.

Daarbij komt nog dat de voorgestelde wetgeving strijdig is met de

rechtspraak van het Arbitragehof wat zowel werd bevestigd door de Raad van State als door de Belastingadministratie (in haar nota waarin zij het advies analyseert). Deze vaststellingen beklemtonen des te meer dat deze tekst in overeenstemming moet worden gebracht met de fiscale regelgeving voorzien in artikel 39, §1 van het W.I.B. voor de wettelijke uitkeringen.

Voor de individuele toezeggingen zal de taks op de verzekeringsovereenkomsten nog steeds 9,25% bedragen. Voor de collectieve toezeggingen wordt het verlaagde tarief van 4,40 % gehandhaafd, maar het zal nog slechts van toepassing zijn wanneer deze verzekeringen op een éénvormige en niet discriminerende wijze toegankelijk zijn voor alle aangeslotenen, wat elke vorm van medische selectie uitsluit. We herinneren eraan dat er voor de collectieve plannen met verschillende prestaties en voor de cafetariaplannen nog andere voorwaarden gelden (zie afdeling 1.1.5.).

En tot slot merken wij nog op dat de kapitalen die een blijvende ongeschiktheid dekken en rechtstreeks worden betaald door een werkgever in de toekomst niet langer aftrekbaar zullen zijn, hetgeen zal leiden tot een systematische dubbele economische belasting (artikel 53, 23° W.I.B. in ontwerp). Vermits deze sanctie ook zal gelden voor de eventuele bestaande toezeggingen moet men dus heel voorzichtig zijn.

4.2. De verzekeringen hospitalisatie, ernstige ziekten, afhankelijkheid en andere persoonsverzekeringen

Op het stuk van de directe belastingen tracht het ontwerp een juridische grondslag te geven aan de vrijstelling van de premies van deze verzekeringen hospitalisatie, afhankelijkheid, ernstige aandoening, enz. in hoofde van de begunstigden alsook aan de vrijstelling van de prestaties die daaruit voortvloeien (artikel 38, §1, 1e lid, 20° W.I.B. in ontwerp). Daar staat tegenover dat de premies niet aftrekbaar zullen zijn voor de onderneming (artikel 53, 21° W.I.B. in ontwerp).

De individuele toezeggingen ten voordele van werknemers of niet regelmatig bezoldigde bedrijfsleiders hangen af van de voorwaarde dat er in de onderneming ook een collectieve toezegging bestaat die op een zelfde en niet discriminerende wijze toegankelijk is voor deze werknemers of voor een bijzondere categorie onder hen (bij gebreke daarvan zullen de premies als voordelen van alle aard worden beschouwd en zouden ze niettegenstaande het nieuwe artikel 53, 21° W.I.B. in ontwerp wel aftrekbaar zijn voor de onderneming).

In de Memorie van Toelichting staat voorts te lezen dat de bedragen die rechtstreeks door de onderneming zouden worden toegekend (zonder gebruik te maken van de verzekering) niet onder de vrijstelling

vallen en in principe als voordelen van alle aard zullen worden belast. In dat geval kan de vrijstelling als sociaal voordeel voorzien in het huidige artikel 38, 1e lid, 11°, W.I.B. nog steeds worden opgeëist.

Ongeacht of de toezegging collectief dan wel individueel gebeurt, de taks op de verzekeringsovereenkomsten zal in alle gevallen stijgen van 4,40 % tot 9,25 % (meer dan het dubbel!), ook voor wat de verzekeringen “afhankelijkheid”, “ernstige ziekten” en de “gelijkaardige toezeggingen” betreft die worden beoogd in artikel 38, §2, 2e lid, 4° van het W.I.B. in ontwerp (het gaat hier (sic!) om “een type van verzekeringen of toezeggingen dat momenteel nog niet gangbaar is en waarvan de toepassingsmodaliteiten nog niet zijn gekend”).

De stijging van deze taksen druist volledig in tegen de bedoeling om de tweede pijler te democratiseren, hetgeen precies het uitgangspunt van dit wetsontwerp vormde. Bijgevolg is het zeker raadzaam om de taks op 4,4 % te behouden, zoals dit in de huidige praktijk doorgaans het geval is.

5. INWERKINGSTREDING

De inwerkingtreding van deze nieuwe bepalingen zal bij koninklijk besluit worden geregeld.

Voor de directe belastingen geeft de Memorie van Toelichting alvast de volgende aanwijzingen:

- voor de collectieve pensioentoezeggingen: toepassing op de bijdragen betaald vanaf de inwerkingtreding van de wet;
- voor de individuele pensioentoezeggingen: toepassing op de bijdragen betaald in uitvoering van toezeggingen toegekend vanaf de inwerkingtreding van de wet.

De Minister heeft herhaaldelijk bevestigd dat hetzelfde onderscheid tussen collectieve en individuele toezeggingen eveneens zou moeten gelden voor de toezeggingen inzake arbeidsongeschiktheid en hospitalisatie, ernstige ziekte en afhankelijkheid.

6. CONCLUSIES

Het wetboek moest niet alleen worden aangepast op basis van het sociale luik van het ontwerp, de fiscale wetgever heeft ook de materie willen vereenvoudigen en de rechtszekerheid willen vergroten.

Voor wat de nieuwe toezeggingen betreft, is hij daar grotendeels in geslaagd, doch de kwaliteit van de teksten die voor de overige toezeggingen werden aanvaard, laat na 18 maanden werk, nog heel wat te wensen over. In een artikel verschenen in *Actualités fiscales* (nr. 6 van 2003) hebben wij getracht samenvattend de “zeven hoofdzonden van de hervorming” te schetsen die - naast andere - bewaard zijn gebleven in de teksten die aan het Parlement werden voorgelegd. Naast de vormelijke problemen die wij reeds voor een stuk hebben aangehaald, bevatten de teksten nog heel wat “drukfouten”, “tegenstrijdigheden”, “vertaal fouten”, enz.

De Regering had, overigens terecht, gesteld dat de verbetering van het legislatieve werk één van haar prioriteiten was. Als zij deze doelstelling wil bereiken, dan heeft zij nog heel wat verbeteringswerk voor de boeg. We hopen dat de Regering en ons Parlement hun ambitie zullen hebben waargemaakt op het ogenblik dat dit artikel verschijnt!

Voetnoot

¹ De auteur wil hierbij inzonderheid de Heer Claude Devoet bedanken voor zijn gewaardeerde medewerking aan dit artikel.